

ФОРМУВАННЯ У СТУДЕНТІВ ІНШОМОВНОЇ ПРАГМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ЯК ЗАПОРУКИ УСПІШНОГО СПІЛКУВАННЯ ІНОЗЕМНОЮ МОВОЮ

¹Вінницький національний технічний університет

²Вінницький державний педагогічний університет ім. М. Коцюбинського

Анотація. У статті розглядається сутність поняття «прагматична компетенція» у процесі навчання іноземних мов, наголошується на необхідності її формування у студентів як запоруки успішного іноземного спілкування.

Ключові слова: прагматична компетенція, оволодіння англійською мовою, вивчення іноземної мови комунікативний підхід.

Abstract. The article covers the meaning of the notion 'pragmatic competence' in the process of foreign languages teaching. The importance of its forming as an efficient means of successful foreign language communication of students is underlined.

Keywords: pragmatic competence, foreign language mastering, foreign language study, communicative approach.

На сучасному етапі розвитку української політики та інтеграції України до Європи особливого значення набуває вивчення сучасних європейських мов. Згідно із загальноєвропейськими Рекомендаціями Ради Європи, відтепер метою є не просто вивчення будь-якої мови, а вільне спілкування нею. Головною метою навчання англійської мови у вищих навчальних закладах є формування в студентів іноземної комунікативної компетенції одним із компонентів якої є прагматична компетенція [5].

Прагматична компетенція пов'язана із знаннями студентів про принципи, за якими висловлювання: організуються, структуруються та укладаються ("дискурсивна компетенція"); використовуються для здійснення комунікативних функцій ("функціональна компетенція"); узгоджуються згідно з інтерактивними та транс-активними схемами ("компетенція програмування мовлення"). Провідним принципом, який впливає на успішність і ефективність оволодіння англійською мовою є принцип комунікативності [4].

Із чотирьох основних видів діяльності, з яких складається будь-який мовний тренінг (читання, писання, говоріння та аудіювання), особливу увагу приділяють саме двом останнім.

З позицій комунікативного підходу процес навчання іноземної мови будується адекватно реальному процесу мовленнєвого спілкування, тобто процес навчання є моделлю процесу мовленнєвої комунікації. Проте процес навчання не може повністю співпадати з процесом комунікації, який має місце в реальному житті, оскільки навчання іноземної мови в середніх навчальних закладах відбувається в умовах рідномовного оточення. Тому йдеться тільки про максимальне зближення процесів навчання і реального спілкування за такими найважливішими параметрами як комунікативно-вмотивована мовленнєва поведінка викладача та студентів і предметність процесу спілкування, що забезпечується ретельним відбором комунікативно-мовленнєвих намірів, тем, ситуацій, які віддзеркалюють інтереси та потреби учнів [3; 87].

Комунікативний підхід є орієнтованим на вивчення мови через спілкування. Використання мови у реальній комунікативній ситуації породило в межах комунікативного підходу певні тенденції, що мають важливе значення для викладання іноземної мови: комунікативна спрямованість усіх видів навчання; головним у процесі навчання є не викладач, а студент (особистісно-зорієнтоване навчання); зацікавлення студентів процесом навчання відповідно до їхніх інтересів, здібностей і потреб; навчально-методичні матеріали подаються за ситуативно-тематичним чи функціональним

принципом; основними видами роботи студентів є парна робота (діалог), групова робота (полілог); комунікативний підхід до вивчення мови породив нетрадиційне відношення до помилки [1; 16].

Основна мета цієї методики - навчити студента спочатку вільно говорити мовою, а потім думати нею. Комунікативна методика передбачає рух від розвитку всіх мовних навичок до усвідомлення законів мови, вправи, спрямовані на механічне відтворення, відсутні в цій методиці: їх місце посідають ігрові ситуації, робота з партнером, завдання на пошук помилок, порівняння та зіставлення, що підключають не тільки пам'ять, але й логіку, вміння мислити аналітично та образно. Для пояснення нових лексичних конструкцій викладач застосовує велику кількість різноманітних прийомів: повернення до вже відомих слів та, відео- та аудіоматеріали, ситуації з повсякденного життя, діалоги, ігри, творчі завдання. Дуже поширеними у цій методиці є дискусійні ігри, коли учні висловлюють свою думку з приводу будь-якого питання чи ситуації. Увесь комплекс прийомів, орієнтованих на розвиток не тільки мовних навичок, але креативності та загального світогляду учня, допомагають створити англійське середовище, у якому повинні "функціонувати" студенти: читати, спілкуватися, брати участь у рольових іграх, висловлювати свої думки, робити висновки [2; 38].

Слід зазначити, що комунікативний підхід повноцінно реалізується в тому випадку, коли викладач використовує нетрадиційні методи комунікативного спілкування, які не лише стимулюють розумову діяльність, але й спонукають студентів до творчості.

Формування прагматичної компетенції відбувається в ході застосування комунікативного підходу, який є оптимальним засобом вивчення іноземної мови, адже цей підхід допомагає не лише розвивати комунікативну компетенцію в студентів, але й охоплює безліч новітніх методик, які допомагають розвивати пам'ять, уяву, фантазію, інтуїцію, креативність, самостійність, гнучкість у мисленнях та діях, здатність висловлювати оригінальні ідеї.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Вдовін В.В, Комунікативний підхід як оптимальний засіб вивчення іноземної мови у ВНЗ. / В.В. Вдовін // Проблеми лінгвістики науково-технічного і художнього тексту та питання лінгвометодики : [зб. наук, пр.] / відп. ред. Ф. С. Бацевич. - Л. : Видавництво Національного університету "Львівська політехніка", 2007. - 140 с. - (Вісник Національний університет "Львівська політехніка"; № 586). - С. 15-20.
2. Певна С. Є. Основні підходи до викладання англійської мови в контексті формування суб'єктної позиції студентів / С. Є. Певна // Освіта та педагогічна наука . - 2013. - № 2. - С. 37-42.
3. Пометун О. І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: наук.-метод, посіб. / О. І. Пометун, Л. В. Пироженко; за ред. О. І. Пометун. - К.: Вид-во А.С.К., 2004. - 112 с.
4. Столяренко О. В., Столяренко О. В. The Challenges of Higher Education Reforming in Ukraine XLVII регіональна науково-технічна конференція професорсько-викладацького складу, співробітників та студентів університету з участю працівників науково-дослідних організацій та інженерно-технічних працівників підприємств м. Вінниці та області [Електронне наукове видання матеріалів конференції], м. Вінниця, 2018. – Режим доступу: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2018/index>
5. Столяренко О. В., Столяренко О. В. Інтеркультурна освіта, ідея єдності людського роду в контексті вивчення іноземних мов у сучасному мультилінгвальному просторі // Знання. Освіта. Освіченість : збірник матеріалів IV Міжнародної науково-практичної конференції, Вінниця : ВНТУ. – 28–29 вересня, 2018. – 195 с. – С. 157–161.

Столяренко Оксана Василівна – к.пед.н., доцент кафедри іноземних мов, Вінницький національний технічний університет.

Столяренко Олена Вікторівна – д.пед.н., доцент кафедри педагогіки і професійної освіти, Вінницький державний педагогічний університет ім. М. Коцюбинського.

Stoliarenko Oksana V. – Candidate of Pedagogic Sciences, Assistant Professor at the Department of Foreign Languages, Vinnytsia National Technical University.

Stoliarenko Olena V. – Doctor of Pedagogy, Assistant Professor at the Department of Pedagogy and Professional Education, Vinnytsia State Pedagogic University named after M. Kotsiubynskyi.